

[1]

Apunts

Prendre apunts, només a classe?

INTRODUCCIÓ

Vestíbul de la Facultat d'Educació. Cinc estudiants que surten de la primera classe d'una assignatura de lliure elecció que es diu *Aprendre a estudiar. Estudiar per aprendre* fan els comentaris següents amb relació al que s'ha dit avui:

Vicenç (2n. curs de Dret): Jo m'he matriculat en aquesta assignatura ben bé per necessitat. L'any passat vaig treballar molt més del que estava acostumat a l'institut, i tot i això vaig tenir feina per aprovar. A veure si m'ensenyen a fer rendir el meu temps.

Marta (3r. curs de Biologia): El que a mi més em preocupa és el tema dels apunts. No puc escoltar i entendre el que s'explica i alhora prendre notes a tot drap perquè no se m'escapi res. Acabo demanant apunts a tots els meus amics i entre tots faig una mena de refregit que em serveix per preparar els exàmens. Però aquestes no són maneres.

Eduard (1r. curs de Medi Ambient): Jo confio que reprenent el fil del que ens van ensenyar a l'institut sobre tècniques d'estudi aconseguirem ordenar i orientar els apunts. Ens han parlat de la recollida d'informació, la gestió, la comunicació... A veure...

Elena (3r. curs de Biologia): No cal que tinguem gaires expectatives d'èxit. Desenganyem-nos, que el que cal és fer contents els *profes*, aprovar, i ja aprendrem un cop que siguem a la feina i trobem problemes reals.

Joana (2n. curs de Psicologia): Dona! Però ara que som a la *uni*, bé hem d'aprofitar al màxim, tu! Jo poso un punt d'esperança en aquesta assignatura. Per això m'hi he matriculat.

Està clar que els seus interessos tenen una certa divergència, però tenen també un origen comú: aconseguir aprendre, i de la manera més còmoda possible. En aquesta unitat es treballarà la funció dels apunts en el procés d'aprenentatge.

Prendre apunts és potser l'activitat més generalitzada i transversal que realitzen els estudiants universitaris, però poques vegades es reflexiona sobre la seva funció, la importància de fer-ho, les diferents tipologies d'apunts i —potser el més important— les condicions que determinen la presa de decisions que donen lloc a uns apunts o uns altres.

Els objectius que porten a prendre apunts en l'àmbit universitari poden ser molt diversos, però en termes generals són els següents:

[1] Reconstruir de manera personalitzada la informació sobre un tema que es considera important.

[2] Retenir algunes dades rellevants de forma permanent; és el que s'anomena *memòria escrita*.

[3] Recollir les idees clau sobre un tema (per exemple, el plantejament i les conclusions d'una conferència).

[4] Disposar d'informació reduïda i funcional sobre un tema.

Aquesta unitat convida a reflexionar sobre quins apunts cal prendre, en quines situacions, de quina manera i amb quina finalitat.

APUNTS A CLASSE

Probablement la primera resposta que es donaria a la pregunta *On es prenen apunts?* seria *A classe*. Hi ha una associació implícita entre el concepte de *prendre apunts* i el d'*assistir a classe*. Es pot dir que hi ha una vinculació entre els apunts i el món acadèmic. Més endavant es tractarà de la conveniència de trencar aquesta relació exclusivament biunívoca.

Per què es prenen apunts a classe? Es podria fer una llista de possibles raons:

[1] Perquè se suposa que allò que es diu a classe un dia **es voldrà que es repeteixi** o que sigui utilitzat d'alguna manera; en definitiva, s'haurà de tenir present. Si es fa aquesta suposició, és fonamentada?

[2] Perquè **interessa molt el contingut de la classe** i es vol assegurar que es podrà recuperar quan convingui. Però quan i per què es decideix que interessa allò que s'està dient?

[3] Perquè simplement **es té l'hàbit de prendre apunts**. Però, es fa d'una manera mecànica?

[4] Per **qüestió d'imatge**. Per exemple, per mostrar interès. En aquestes situacions, realment s'està vetllant per la imatge que dona la pròpia actitud a les aules. Això determina que es prenguin o no apunts?

En qualsevol cas és bo que en endavant **se sigui conscient de per què es prenen apunts a classe**, en cas que se'n prenguin, és clar —perquè també hi ha qui no en pren—. Tant si se'n prenen com si no, és bo de revisar la llista de possibles causes que s'acaba de fer i autointerrogar-se amb relació a aquestes raons.

Ampliació de continguts

Cal reconèixer les característiques de la docència i les seves limitacions. I les limitacions que imposa. Hi ha tot un sector de professorat que basa la seva intervenció a l'aula en el treball sobre apunts més o menys estandarditzats. Davant d'aquesta circumstància, un estudiant pot decidir simplement atendre la desiderata del professor o prendre la iniciativa d'operativitzar els seus apunts de manera que li serveixin per anar més enllà del compliment acadèmic i es converteixin en element base de futurs aprenentatges.

El responsable últim de l'aprenentatge és l'estudiant. Ha d'aprofitar les circumstàncies que el món universitari li ofereix, siguin més o menys escaients al seu propi estil d'aprenentatge, per construir el seu plec de coneixements.

Per altra part, la **presa d'apunts no és igual arreu i sempre**. Només de pensar en la classe d'una assignatura determinada —us suggerim que ho feu ara mateix— es pot imaginar si la major part de les persones que hi ha a l'aula pren notes o no en pren. És freqüent que hi hagi diferències entre la presa d'apunts en unes classes o en unes altres.

Es pot fer el mateix exercici que a l'apartat anterior. A què pot ser degut que en unes classes es prenguin notes i en altres no?

[1] Al fet que se sap que un professor basa la seva avaluació en allò que diu a classe i en la manera com ho diu? Si és així, això se sap perquè ell ho ha dit? Per què té aquesta fama?

[2] Al fet que el contingut d'unes assignatures és més interessant que el d'altres en les quals es diuen coses molt sabudes de tothom? En tot cas, sempre és interessant una assignatura i poc interessant una altra?

Hi hauria altres respostes, però val la pena fer un altre cop una reflexió a l'entorn d'aquestes qüestions. Això ajudarà a **prendre una posició conscient i fonamentada amb relació al perquè de la presa d'apunts a classe**.

I quan qui parla a classe és un company en lloc d'un professor? Es té la mateixa predisposició a prendre notes del que diu? Són aplicables en aquest cas les mateixes interrogacions que s'han fet fins ara amb relació al discurs del professor?

Exemple

La situació és la següent: a classe, la professora està explicant i un company demana un aclariment. La professora no entén la pregunta i el company fa tota una exposició oral en el decurs de la qual fa referència a una notícia que va sentir el dia anterior a la televisió, que li va plantejar uns dubtes que ara ha relacionat amb el que està explicant la professora. Els dubtes en qüestió aparentment contradiuen l'argumentació que fa la professora. La classe deriva momentàniament per un camí que no era el que portava d'entrada.

Aquest és un moment per plantejar-se si val la pena prendre nota escrita de la intervenció del company. Per altra banda, intervencions d'aquest estil ben segur que enriqueixen l'aprenentatge i l'ensenyament.

L'aula és el lloc on més freqüentment es prenen apunts, però cal tenir criteris que permetin decidir què es vol apuntar, per què i en quins moments s'ha de fer per tal que aquests apunts es converteixin en una eina per a l'estudi i l'aprenentatge.

NOTES SOBRE UNA CONFERÈNCIA

Prendre notes d'una conferència és una activitat poc usual, fins i tot és difícil trobar entre els assistents algú que porti paper i llapis. Però **hi ha situacions en què prendre notes d'una conferència pot ser útil**; per aquesta raó és important que abans d'anar-hi es tinguin clares algunes condicions.

En primer lloc, cal tenir clar l'**objectiu amb què cada persona va a una conferència**:

[a] Si un professor diu que el contingut forma part de l'assignatura i l'estudiant ho té en compte és possible que intenti recollir les idees principals.

[b] Si el que interessa és específicament una part del que planteja el conferenciant és possible que es prenguin notes selectives, triant la informació relacionada més directament amb el tema d'interès.

[c] Si s'hi assisteix sense cap objectiu específic, les possibilitats de prendre o no prendre notes es multipliquen, però seria convenient estar atent a l'aportació de la conferència.

També cal analitzar les **condicions de l'activitat**:

[a] Si el conferenciant ofereix un resum escrit de la seva exposició oral, potser només caldrà fer-hi anotacions al marge.

[b] Si s'utilitzen mitjans visuals o gràfics per complementar l'exposició oral, aquests poden constituir una guia per recollir de manera esquemàtica allò més rellevant.

[c] Si el conferenciant diu que existeix una publicació (llibre, article, monogràfic...) on estan recollits de manera àmplia els continguts que està exposant, és possible que la millor opció sigui apuntar únicament algun exemple o anècdota que faciliti la comprensió d'alguna idea.

En darrer terme, cal reflexionar sobre les **característiques del contingut i de l'exposició**:

[a] Si el contingut que s'exposa és conegut i se'n coneixen referències bibliogràfiques, la decisió de prendre notes pot ser diferent de si aquest contingut és nou i desconegut.

[b] La velocitat i la manera com el conferenciant exposa les idees (ràpida, pausada, desordenada, clara...) fan variar les possibilitats de prendre apunts i la manera de prendre'ls.

Recurs bibliogràfic

Per ampliar la informació sobre la qüestió específica de decidir prendre apunts i quins apunts prendre en un context determinat (en el cas que es planteja, una conferència), és interessant llegir els quadres de les pàgines 134 i 135 del llibre coordinat per Carles Monereo *Tomar apuntes: Un enfoque estratégico* (Madrid: Ed. Antonio Machado, 2000).

És poc usual prendre notes durant una conferència, però és important tenir en compte l'objectiu amb què s'hi assisteix, les condicions de l'activitat i el contingut que s'hi exposa. D'aquesta manera es podran prendre decisions respecte a què cal anotar per aprendre.

ACORDS EN UNA TUTORIA

Assistir a les sessions de tutoria que ofereixen els professors per atendre els estudiants és una situació més o menys usual en l'àmbit acadèmic universitari. Tot i això, possiblement la primera pregunta que caldria plantejar-se és si s'aprofita o no aquest recurs.

Per norma general, la majoria dels estudiants han assistit alguna vegada a una tutoria, per exemple, per aclarir dubtes sobre la matèria, revisar exàmens, prendre decisions sobre un treball pràctic o demanar orientació professional. Si es pensa en aquestes situacions, el pas següent és preguntar-se: s'ha anotat alguna cosa en una tutoria?, de què depèn que s'hagi fet o no? per què poden ser útils aquestes anotacions?

Exemple

L'últim cop que la Marta va anar a veure el seu professor de bioquímica va ser per aclarir alguns dubtes sobre l'assignatura. Durant la sessió va apuntar, al marge dels apunts de classe, els aclariments que li va fer el professor amb la finalitat d'assegurar-se'n la comprensió més tard. Tot i això, no sempre que va a una tutoria pren notes; a vegades, i depenent del **professor** i del tipus de **contingut** que es tracti, se sent incòmoda apuntant davant seu i tallant la conversa. També depèn de l'**objectiu** de la tutoria; així, per exemple, quan va a revisar algun examen no acostuma a prendre notes, tot i que... potser li anirien bé per entendre què ha fet malament i tenir-ho en compte més endavant?

Si es continua pensant en aquestes sessions de tutoria, de ben segur que es poden detectar algunes condicions que les diferencien d'altres situacions on també es poden prendre notes, com poden ser les situacions de classe o les conferències. Algunes de les **condicions que caracteritzen les tutories** són les següents:

- [1] El discurs no prové únicament d'un orador, sinó que la font d'informació és una conversa entre dues o més persones.
- [2] El paper de l'estudiant és més actiu: no només escolta el professor, sinó que també participa en la conversa.

[3] La informació que s'apunta no es troba tan organitzada ni estructurada com en altres situacions.

[4] La velocitat del discurs és diferent: en una conversa acostuma a ser més ràpid.

Totes aquestes condicions que caracteritzen una sessió de tutoria fan que el procediment de la presa d'apunts pugui ser també diferent del que se segueix quan es prenen apunts en d'altres situacions. Alguns **procediments** que es poden utilitzar són:

[1] La **presa d'apunts simultània**, és a dir, anotar la informació que sembla rellevant al mateix temps que es conversa amb el professor. En aquest cas s'hauria de reflexionar sobre algunes qüestions: és possible prendre apunts al mateix temps que es conversa i s'interactua amb una altra persona?, es poden fer les dues coses alhora?, queda malament aturar una conversa per anotar la informació que es considera important?, quin tipus de notes es poden prendre mentre es conversa amb una altra persona?

[2] La **presa d'apunts successiva**, és a dir, participar en la conversa amb el professor en un primer moment i després, just quan se surt d'aquesta sessió i mentre encara se'n manté el record fresc, anotar allò que ha semblat més rellevant de la conversa. En aquest cas, es pot recordar la informació que es volia apuntar? Es pot recordar el desenvolupament de la sessió?

Prendre notes dels acords que es prenen en una tutoria és una bona manera d'assegurar que es tenen clars els compromisos que s'assumeixen. Cal, però, tenir en compte l'especificitat de la situació i les seves característiques, ja que el contingut d'allò que s'escriu ha de ser substancialment diferent del d'altres situacions d'ensenyament i aprenentatge.

LLEGINT UN ARTICLE

Sovint els professors demanen o recomanen als seus alumnes que llegeixin algun article que es proposa a la bibliografia de l'assignatura per tal de completar el que s'explica a classe. En aquestes situacions hi ha estudiants que prenen notes mentre llegeixen les lectures recomanades.

En el cas que es facin anotacions d'un article o d'un llibre, de ben segur que el procés d'anotació que se segueix i el tipus d'apunts són diferents de si es prenen notes a classe o en una conferència, atès que les fonts d'informació són diferents.

Les principals **diferències** entre la presa d'apunts d'una **font oral** (classe, seminari...) i una **font escrita** (article, llibre, web...) són les que s'esmenten a continuació:

[1] A una font escrita s'hi té accés sempre que es vol, a diferència d'una exposició oral, en la qual només es té accés al contingut en el moment en què es presenta. En aquest sentit es pot ser més **selectiu amb la informació** escrita i organitzar-la en funció dels interessos personals.

[2] Les **habilitats implicades** també són diferents. En cas d'anotar d'un llibre o article no es tracta d'escoltar de manera activa, sinó que s'ha de **llegir comprenent** i, a continuació, **decidir el que s'anota**. En alguns casos el text ja assenyalava quins són els punts més importants (negretes, cursives, resum o síntesi al final del text, esquemes o quadres sinòptics, etc.), que poden ajudar en aquest procés de destriar el que és més rellevant; però en canvi, en d'altres tipus de lectures pot ser que no hi hagi cap indicador que faciliti la identificació de la informació rellevant.

D'altra banda, de què dependrà que es prenguin apunts d'un article o no? I encara més: aquestes diferències que s'han comentat, com incidiran en el tipus d'anotació de l'article?

El tipus d'anotació que es faci vindrà guiat principalment per l'**objectiu de lectura**. En els exemples que s'adjunten es poden consultar alguns objectius que poden incidir en la tria de què s'anotarà i per què

Exemple

El contingut que es presenta a classe o que s'ha de consultar no sempre és objecte d'avaluació. Poden haver-hi altres objectius que haurien d'ajudar a determinar quin tipus d'informació cal anotar i per què:

- [1] Reforçar o ampliar una idea
- [2] Comprendre un contingut que no s'ha entès a classe
- [3] Elaborar un treball per a l'assignatura
- [4] Recuperar una idea que no s'ha anotat

En funció de l'objectiu es podran utilitzar **procediments diferents** per entendre la informació:

- [1] **Subratllar** l'article i posteriorment fer-ne un **esquema o resum** que reculli les idees més rellevants.
- [2] **Lectura** de l'article, sense fer cap tipus d'anotació. En el moment de finalitzar la lectura es pot decidir que no es necessita anotar cap idea perquè ja s'han pogut interioritzar totes i, per tant, es poden recuperar quan es vulgui. Pot passar, però, que quan es necessitin no s'hi pugui accedir i calgui tornar a llegir-lo.
- [3] **Anotacions al marge** que recullin les idees que es mostren en el text amb les pròpies paraules, per tal de recuperar-les quan siguin necessàries. En aquest cas no es perd l'estructura original del text i es poden recordar les idees amb facilitat.

Prendre apunts d'una font escrita implica posar en joc unes habilitats i utilitzar uns procediments diferents de quan es prenen apunts d'una font oral. És important que es tingui en compte l'objectiu de la lectura per tal de fer de la presa d'apunts en aquestes situacions una eina d'aprenentatge útil i funcional.

PRENDRE APUNTS DE LA XARXA

Cada vegada és més comú que el professorat, durant la classe o mitjançant bibliografia, remeti l'alumnat a consultar webs; això bàsicament es deu al fet que la quantitat d'informació que es troba a la Xarxa i la facilitat que es té per accedir-hi permet sovint, sempre amb una actitud crítica i selectiva, **accedir a informació que canvia constantment i que apareix actualitzada**.

Ampliació de continguts

Un estudiant universitari pot necessitar prendre notes de diferents tipus de webs:

[1] Web de l'assignatura: amb el programa, activitats, avaluació, apunts de l'assignatura, espai d'intercanvi amb estudiants, etc.

[2] Webs específiques de consulta d'informació vinculada als continguts de l'assignatura: teòriques, d'experimentació, de casos, d'exercicis amb correccions, d'intercanvi d'opinions o d'informació, de debats virtuals, etc.

[3] Webs que aglutinen apunts i esquemes de diferents assignatures i d'estudiants de diferents universitats.

Per valorar si cal prendre apunts de la Xarxa s'han de tenir en compte dos factors que determinen aquesta anotació:

[1] **L'objectiu de l'anotació:** podem accedir a la Xarxa per compilar més informació d'un tema que ja es coneix o buscar informació diferent per tal d'ampliar-la; per fer una consulta puntual per conèixer un autor, institució, universitat... que s'ha presentat a classe; per buscar un article...

[2] El tipus de **contingut** que es vol anotar: depèn de si és nou, si facilita la comprensió o es tracta d'informació que es pot trobar en els articles que es proposen a l'assignatura...

Exemple

La Joana és estudiant de primer de Psicologia, i el seu professor de Processos Psicològics Bàsics ha demanat a tota la classe que consultin una web que ha anotat a la pissarra per tal que comprovin més detalladament alguns exemples d'experiments que els ha presentat. Està una mica confusa i no sap exactament què fer, però intueix que com que el professor ha proposat la consulta d'aquesta web, la informació pot entrar a l'examen, i per tant decideix imprimir tot el que hi apareix. En aquest cas, caldria fer-li algun suggeriment, a la Joana, que la pogués ajudar?

La Xarxa és una font escrita com un article o un llibre, però hi ha algunes **diferències importants respecte a la lectura d'articles** que val la pena esmentar:

[1] La font d'informació no sempre és fiable. Tothom té accés a penjar qualsevol tipus de contingut a la Xarxa; per tant, és recomanable revisar sempre qui n'és l'autor o la institució que gestiona la web, i la data de la darrera actualització.

[2] La informació apareix de forma hipertextual; això vol dir que **l'estructura de la informació no és lineal**, com en el cas d'un article o d'un llibre, sinó que en general es presenten pàgines emergents, enllaços a altres webs, i per tant a altres informacions. Aquesta organització implicarà estratègies de lectura diferents, si no es vol perdre el fil del procés de navegació. En alguns casos, però, la informació no ha estat pensada per ser visualitzada en pantalla i cal imprimir-la.

La Xarxa permet accedir a una gran quantitat d'informació escrita, però és important seleccionar-la adequadament i anotar allò rellevant en funció de l'objectiu amb què es realitza la cerca i tenint en compte l'especificitat de l'estructura del contingut. D'això dependrà la seva funcionalitat.

SEMINARIS I TAULES RODONES

A la Facultat de Ciències el professor de genètica ha proposat una taula rodona per parlar de l'ètica en la investigació genètica, un tema que cada any genera polèmica i divisió d'opinions entre els seus estudiants. Aquest curs ha decidit plasmar la multitud de perspectives possibles en una taula rodona en què participen diferents professionals d'aquest àmbit. La Marta, en Xavi i l'Elena són tres dels estudiants que hi assisteixen i que utilitzen diferents estratègies per participar en el debat:

La Marta està molt interessada en els aspectes ètics que planteja la investigació genètica. **Ha preparat la seva participació en el debat i porta una llista de possibles preguntes i dubtes.** Al llarg de la sessió **no pren apunts** perquè prefereix estar atenta a les explicacions dels diferents participants; pensa que si apunta no podrà seguir el debat ni comprendre els arguments que es donen. A l'hora de participar planteja algunes de les preguntes i dubtes que ja tenia anotats abans de començar la sessió i que li sembla que no han quedat resolts.

En Xavi es vol dedicar a aquest àmbit professional i, per tant, li interessen les opinions que surtin de la taula rodona. **Ha llegit diferents articles sobre el tema** i en porta algunes notes. Mentre es desenvolupa l'activitat **apunta els aspectes que no havia analitzat o tingut en compte a l'hora de plantejar-se el tema i els arguments a favor i en contra que van sorgint.** També va apuntant els nous dubtes i preguntes que se li plantegen a partir de les diferents intervencions per poder reflexionar-hi i recollir-los en la seva intervenció.

Finalment, l'Elena assisteix a la taula rodona perquè sap que pot caure alguna pregunta d'aquest tema a l'examen; de fet, aquest tema no li interessa gaire. Així, **apunta al peu de la lletra les diferents intervencions** dels membres de la taula rodona i quan acaben l'exposició tanca la llibreta. **Durant el debat no apunta**, ja que a ella li interessa conèixer i recollir de manera fidedigna les opinions dels experts en la matèria per si el professor en posa alguna pregunta a l'examen i no haver de pensar-hi més.

Aquests exemples permeten detectar que prendre notes d'un seminari o d'una taula rodona presenta algunes condicions diferents a altres situacions que s'han anat plantejat al llarg d'aquesta unitat.

A més, aquests exemples també permeten veure que, amb les mateixes condicions, la Marta, en Xavi i l'Elena han tingut actuacions ben diferents al llarg de la taula rodona. De què depèn que es prenguin apunts o no d'una taula rodona?

[1] De l'**objectiu** que té cada estudiant.

[2] De factors més personals.

[3] Del **contingut** que volen apuntar.

Exemple

Continuant amb l'exemple que vehicula aquest contingut, es pot veure com hi queden reflectits aquests tres factors:

Objectiu: L'objectiu d'en Xavi és aprendre i reflexionar sobre el tema, mentre que per a l'Elena l'objectiu és tenir recollides les opinions per poder reproduir-les en un examen. L'objectiu de la Marta és escoltar les diferents opinions que es donen durant la sessió.

Factors més personals: Aquí entra en joc l'interès de cada estudiant i les habilitats i capacitats que creuen tenir més desenvolupades. Així, la Marta, coneixent les seves habilitats a l'hora d'escoltar, comprendre i apuntar, creu que no ho pot fer tot. També depèn dels continguts previs de cada estudiant; per exemple, en Xavi ha llegit sobre el tema, i l'Elena i la Marta no.

Contingut que es vol apuntar: Al llarg de tota la sessió en Xavi apunta coses que el fan reflexionar i també pren nota d'aspectes nous que no havia considerat. L'Elena vol apuntar el contingut que li sembla fiable per passar l'examen de l'assignatura, mentre que el que prové del debat no li interessa.

En una taula rodona és important que allò que s'apunta estigui relacionat amb l'objectiu amb el qual s'hi assisteix. Les notes que es prenen poden ser molt diferents d'una persona a una altra, i totes elles són adequades si constitueixen una bona eina per aprendre.

10

Argumenta és un projecte dels serveis lingüístics de nou universitats catalanes (Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de Girona, Universitat de Lleida, Universitat Rovira i Virgili, Universitat Oberta de Catalunya i Universitat de Vic), que han dirigit els serveis lingüístics de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Argumenta ha tingut el suport de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Educació i Universitats i la col·laboració de la Secretaria de Política Lingüística del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya.

La unitat 1 d'Argumenta ha estat elaborada per Teresa Guasch Pascual, Josep Juandó Bosch, Maria Lluïsa Pérez Cabaní i Ester Sangerman Rossell. L'edició d'aquesta unitat s'ha tancat al setembre de 2006.

Si voleu citar aquest material podeu fer-ho de la manera següent:

Serveis lingüístics de la UB, UAB, UPC, UPF, UdG, UdL, URV, UOC, UVIC. *Argumenta* [en línia]. Barcelona: setembre 2006 [Data de consulta: dd-mm-aa]. Unitat 1. Com prendre uns apunts útils. Disponible a: <<http://www.uab.cat/servei-llengues>>.

Els continguts d'Argumenta estan subjectes a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 de Creative Commons.

